

Türkiye ekonomisi üçüncü çeyrekte OECD ülkeleri arasında en fazla büyüyen ülke oldu.

Yılın ikinci çeyreğindeki yüzde 9,9 daralmanın ardından üçüncü çeyrekteki yüzde 6,7'lik büyüme (Beklenti %5,5 oranında büyüyeceği yönündeydi.) ile yılın ilk 3 çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 0,5 oranında büyüme gerçekleşti.

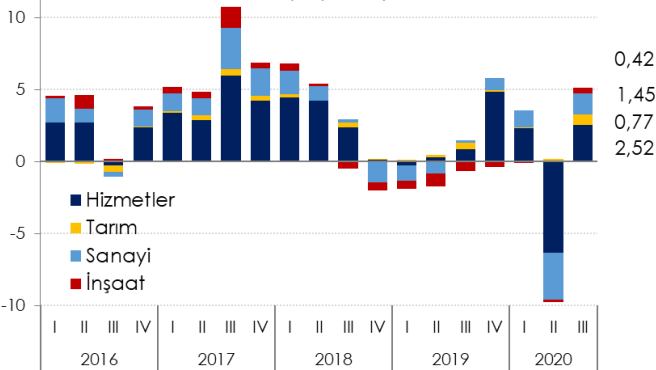
Harcamalar Yöntemiyle GSYH'ye Katkı (% puan)

	2017	2018	2019	2020		
Tüketim	4,3	1,2	1,5	3,2	-5,5	5,5
Özel	3,6	0,3	0,9	2,7	-5,2	5,4
Kamu	0,7	0,9	0,6	0,5	-0,3	0,1
Yatırım	2,4	-0,1	-3,5	-0,1	-1,6	5,2
Stok Değişimi	0,6	-1,8	0,6	5,3	5,0	5,1
Net İhracat	0,2	3,6	2,4	-4,0	-7,7	-9,1
İhracat	2,8	2,1	1,2	0,1	-9,2	-6,0
İthalat	-2,5	1,6	1,2	-4,1	1,5	-3,1
GSYH	7,5	3,0	0,9	4,5	-9,9	6,7

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilerde ekonomi yılın üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 15,6 oranında büyüdü. 1998 yılından itibaren yayınlanan büyüme serisine göre 2020 yılı ikinci çeyreğindeki daralma en hızlı daralma olurken üçüncü çeyrekteki büyüme en hızlı büyüme oldu.

İktisadi faaliyet kollarına göre, yılın üçüncü çeyreğinde büyümeye bütün sektörler pozitif katkı sundu. Hizmet sektörü büyümeye 2,5 puan katkı sunarken Sanayi sektörü 1,5 puan Tarım sektörü 0,8 puan katkı sundu. İnşaat sektörü ise 8 çeyrek sonra pozitif katkı sunarak büyümeyi 0,42 puan yukarı çekti.

Başlıca Sektörlerin Büyümeye Katkıları
(% puan)

Harcama yöntemiyle bakıldığında ise net ihracat dışında tüm alt kalemler büyümeye pozitif katkı sundu. GSYH'nin yaklaşık yüzde 60'ını oluşturan özel tüketim harcamaları bu yılın ikinci çeyreğinde 5,5 puan ile büyümeye negatif katkı sunarken yılın üçüncü çeyreğinde büyümeye 5,5 puan pozitif katkı sundu. Yılın üçüncü çeyreğinde yatırımlar da beklentileri aşarak büyümeye 5,2 puan

olumlu katkı sundu. Yatırımlardaki artış hem inşaat sektöründen hem de makine ve teçhizat sektöründen geldi. Yatırımlardaki yıllık artış oranı yüzde 22,5'e yükseldi.

Yılın üçüncü çeyreğinde mal ve hizmet ihracatı yıllık bazda yüzde 22,4 daralarak 6 puan ile büyümeye negatif katkı sunarken ithalat da yüzde 15,8'lik artış ile büyümeye 3,1 puan negatif katkı verdi. Böylece net ihracat büyümeyi 9,1 puan aşağıya çekmiş oldu.

Kasım ayında ihracat yüzde 1 oranında geriledi.

İhracat önceki yılın aynı dönemine göre pandemi nedeniyle ikinci ve üçüncü çeyrekte daraldıktan sonra Ekim ayında yüzde 5,6 oranında artmıştı. Kasım ayında ise yüzde 1 oranında gerileyerek 16,1 milyar dolar olarak gerçekleşti. Böylece yılın ilk 11 ayında ihracat geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 8,3 oranında gerileyerek 151,7 milyar dolar oldu.

İthalat bir önceki aya göre yüzde 7,4 oranında artarken geçtiğimiz yıla göre yüzde 16,1 oranında artarak 21,2 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti. Yılın ilk 11 ayında ise ithalat geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre yüzde 3,6 oranında artarak 197 milyar dolara ulaştı.

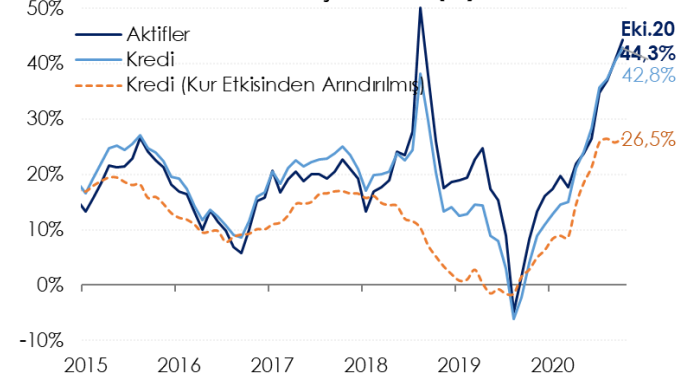
Dış Ticaret (GTS, milyar dolar)					Geçici
	İhracat	İthalat	Denge	Karşılama Oranı	Hacim
Kas.19	16,24	18,23	-1,99	89,1%	34,47
Kas.20 (aylık)	16,09	21,16	-5,07	76,0%	37,25
Değişim	-1,0%	16,1%	155%	-13%	8%
Kas.19	180,09	207,03	-26,94	87,0%	387,13
Kas.20 (yıllık)	167,09	217,10	-50,01	77,0%	384,19
Değişim	-7,2%	4,9%	86%	-10%	-1%

12 aylık ihracat yüzde 7,2 oranında daralma ile 167,1 milyar dolara gerilerken ithalat yüzde 4,9 oranında artarak 217,1 milyar dolara yükseldi. Böylece dış ticaret açığı 26,9 milyar dolardan 50 milyar dolara yükseldi.

Bankacılık sektörü aktif büyüklüğü yüzde 44,3 arttı.

Ekim ayında Türk bankacılık sektörü aktifler toplamının yüzde 60'ını oluşturan krediler toplamı yüzde 42,8 artışla 3.659 milyar TL'ye çıkarken menkul değerler toplamı yüzde 71,9 artışla 1.150 milyar TL oldu.

Yıllık Artış Oranları (%)

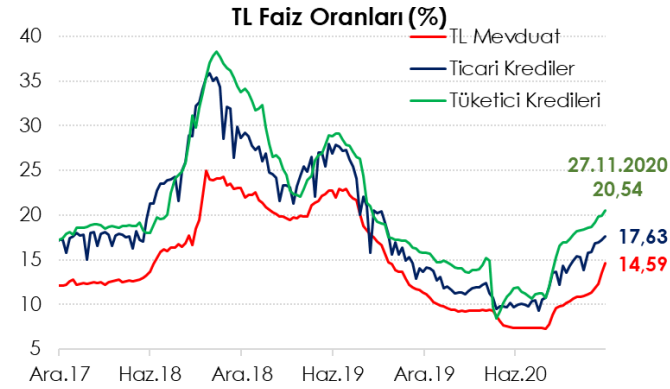

Kredi hacmindeki artışta YP kredilerinin (sepet kura göre döviz karşılığı) yüzde 4,9'luk azalışına rağmen TP kredilerinin yüzde 46 oranındaki artışı etkili oldu. Kur etkisinden arındırılmış kredi hacmi ise yıllık bazda yüzde 26,5 oranında artarak Nisan 2014'ten bu yana en yüksek yıllık artışını gerçekleştirdi.

Toplam krediler içinde yaklaşık yüzde 78 payı olan kurumsal krediler (KOBİ kredileri %24 + Ticari krediler %54) yıllık bazda yüzde 41,8 oranında artarken, yüzde 22 payı olan bireysel krediler yüzde 46,5 oranında genişledi.

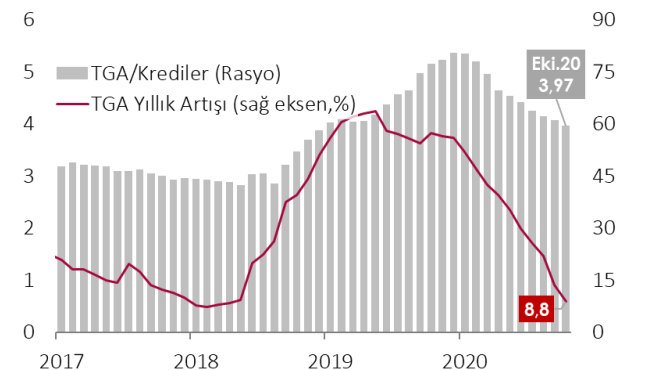
Bankaların kaynakları içinde en büyük fon kaynağı (yüzde 57) olan mevduat, Temmuz ayında yıllık bazda yüzde 48,5 arttı. TP mevduat hacmi yüzde 34,7 oranında artarken, YP mevduat hacmi dolar cinsinden yüzde 10,7'lik artış ile 244,8 milyar dolar oldu.

Mevduat ve kredi faizleri Ağustos ayından bu yana artış trendinde. 27 Kasım haftasında tüketici kredileri faizi yüzde 20,54 olurken, ticari kredi faizleri yüzde 17,63 ve mevduat faizleri yüzde 14,59 seviyesinde gerçekleşti.

Kredi hacminin mevduata oranı 2018 yılı Haziran ayında yüzde 123,8 ile en yüksek seviyesini kaydettikten sonra gerileyerek 2018 yılında yüzde 117,5'e ve 2019 yılında yüzde 103,4'e indi. Ekim ayında ise bu oran yüzde 101,8 olarak gerçekleşti.

Sektörün tahsili gecikmiş alacakları (TGA) yıllık artış hızı yüzde 8,8'e gerileyerek 151,9 milyar TL olarak gerçekleşti. Takipteki alacaklar oranı bir önceki aya göre yüzde 4,06'dan yüzde 3,97'ye sınırlı da olsa gerileme kaydetti.

Kasım ayında tüketici enflasyonu yüzde 14'e sıçradı.

Aylık enflasyon yüzde 2,3 seviyesinde gerçekleşti. Böylece yıllık enflasyon Ekim ayında yüzde 11,89 iken Kasım'da yüzde 14,03'e yükseldi.

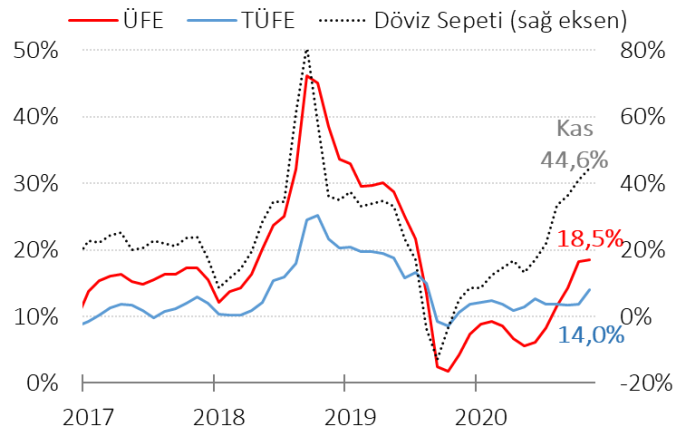
Ana harcama gruplarına göre tüm gruplar aylık enflasyonu yukarı çekti. Gıda ve alkolsüz içecek fiyatlarındaki aylık artış ise yüzde 1'e ulaştı. Böylece yıllık gıda enflasyonu ise yüzde 21'i aştı.

Ana Harcama Gruplarının Aylık Bazda TÜFE'ye Katkıları (% puan)

Hizmet enflasyonunda görülen yükseliş hem fiyatlama davranışlarındaki katılığa hem de enflasyonun yapısal olarak arttığına işaret etmekte. Enerji, gıda, tütün, altın ve alkollü içeceklerin dahil edilmediği çekirdek enflasyon göstergesi C endeksi ise yüzde 13,3'e yükseldi.

Enflasyon ve Döviz Kuru (yıllık %)

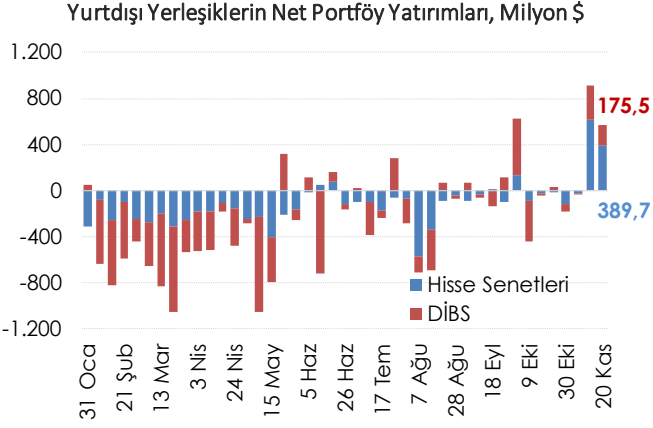

Üretici fiyatları yıllık değişimi son 3 aydır TÜFE değişiminin üstünde kalmakta. Kasım ayında da yüzde 18,5'e yükseldi.

Haftalık Para, Banka ve Menkul Kıymet İstatistikleri

27 Kasım ile biten haftada yurt dışı yerleşikler hisse senedi piyasasında net 234,1 milyon dolar alış, DİBS piyasasında da 147,2 milyon dolar alış gerçekleştirdi. Bununla birlikte yıl başından bu yana hisse senedi piyasasından 7,5 milyar

dolar, DİBS piyasasında da 9,3 milyar dolar satış gerçekleşmiş oldu. Yurt dışı yerleşiklerin portföyünde 6,1 milyar dolar DİBS ve 24,9 milyar dolar hisse senedi bulunmakta.

Döviz Tevdiat Hesapları (DTH) 27 Kasım ile biten haftada bir önceki haftaya göre yaklaşık 75 milyon dolar azalışla 255,9 milyar dolara gerilerken toplam mevduatlar içindeki payı yüzde 55,6 oldu. DTH, yurt içi gerçek kişilerde 101 milyon dolar artarken yurt içi tüzel kişilerde 290 milyon dolar düşüş gösterdi.

TCMB'nin brüt döviz rezervi 188 milyar dolar artışla 43,9 milyar dolara yükselirken, altın dahil toplam brüt rezervler 889 milyar dolarlık azalışla 84,2 milyar dolar oldu. Net rezervler ise 4,7 milyar dolar azalışla 13,7 milyar dolar oldu.

Veri Takvimi

9 Aralık 2020	Dış Ticaret Endeksleri
Çarşamba	
10 Aralık 2020	İşgücü İstatistikleri
Perşembe	
11 Aralık 2020	Ödemeler Dengesi
Cuma	

MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER	2015	2016	2017	2018	2019	Son 3 Veri		
BÜYÜME						19.Ç4	20.Ç1	20.Ç2
GSYH (milyar USD)	862	863	853	797	761	209	177	153
GSYH (milyar TL)	2.351	2.627	3.134	3.758	4.320	1.208	1.074	1.042
Kişi Başına Gelir (USD)	11.085	10.964	10.696	9.792	9.213			
Büyüme Oranı (%)	6,1	3,3	7,5	3,0	0,9	6,4	4,4	-9,9
Net İhracatın Katkısı (puan, %)	0,6	-1,1	0,2	3,6	2,4	-5,5	-4,0	-7,8
ENFLASYON (yıllık, %)						Ağu.20	Eyl.20	Eki.20
TÜFE	8,8	8,5	11,9	20,3	11,8	11,77	11,75	11,89
Yurt İçi ÜFE	5,7	9,9	15,5	33,6	7,4	11,53	14,33	18,20
İŞGÜCÜ PİYASASI						May.20	Haz.20	Tem.20
İşsizlik Oranı (ort. %)	10,3	10,9	10,9	11,0	13,7	12,9	13,4	13,4
İşgücüne Katılım Oranı (%)	51,3	52,0	52,8	53,2	51,8	47,6	49,0	50,3
DÖVİZ KURLARI						Ağu.20	Eyl.20	Eki.20
TÜFE Bazlı Reel Efektif Döviz Kuru	99,12	93,60	86,37	76,45	76,28	63,97	62,31	60,66
USD/TL	2,91	3,54	3,81	5,27	5,95	7,32	7,82	8,14
EUR/TL	3,18	3,70	4,55	6,03	6,66	8,71	9,14	9,61
Döviz Sepeti (0,5*EUR+0,5*USD)	3,05	3,62	4,18	5,65	6,30	8,01	8,48	8,88
DIŞ TİCARET (GTS, 12 aylık, milyar USD)						Tem.20	Ağu.20	Eyl.20
Dış Ticaret Dengesi	-62,6	-52,9	-74,2	-54,0	-29,5	-39,2	-43,1	-46,3
İhracat	151,0	149,2	164,5	177,2	180,8	166,4	165,6	166,4
İthalat	213,6	202,2	238,7	231,2	210,3	205,6	208,7	212,6
Karşılama Oranı (%)	70,7	73,8	68,9	76,6	86,0	80,9	79,3	78,2
ÖDEMELER DENGESİ (12 aylık, milyar USD)						Tem.20	Ağu.20	Eyl.20
Cari İşlemler Dengesi	-27,3	-26,8	-40,6	-20,7	8,6	-14,7	-22,3	-27,5
Cari İşlemler Dengesi / GSYH (%)	-3,4	-3,4	-5,1	-2,6	1,1	-1,8	-2,8	-3,5
Finans Hesabı	9,4	22,5	38,6	0,5	5,2	-0,2	1,2	0,4
Doğrudan Yatırımlar (net)	14,2	10,8	8,4	9,4	6,1	4,6	4,3	4,7
Portföy Yatırımları (net)	-15,3	6,4	24,1	-3,1	-1,3	-15,3	-16,0	-16,7
Diğer Yatırımlar (net)	10,6	5,3	6,2	-5,7	0,3	10,6	12,9	12,3
Rezerv Varlıklar (net)	-11,8	0,8	-8,2	-10,4	6,3	-29,0	-36,9	-40,6
Net Hata ve Noksan	6,1	5,1	-6,3	9,8	-7,5	-14,1	-15,8	-13,4
BÜTÇE (Kümülatif, milyar TL)						Tem.20	Ağu.20	Eyl.20
Harcamalar	506,3	584,1	677,7	830,8	999,5	681,1	761,4	870,0
Faiz Harcamaları	53,0	50,2	56,7	74,0	99,9	79,7	91,6	107,8
Faiz Dışı Harcamalar	453,3	533,8	621,0	756,8	899,5	601,4	669,8	762,2
Gelirler	482,8	554,1	630,3	758,0	875,8	541,9	650,5	729,4
Vergi Gelirleri	407,8	459,0	536,0	621,5	673,3	412,0	510,4	578,7
Bütçe Dengesi	-23,5	-29,9	-47,4	-72,8	-123,7	-139,1	-110,9	-140,6
Faiz Dışı Denge	29,5	20,3	9,3	1,1	-23,8	-59,4	-19,3	-32,8
Bütçe Dengesi / GSYH (%)	-1,0	-1,1	-1,5	-2,0	-2,9	-4,5	-3,9	-4,2
BORÇ STOKU (12 aylık, milyar TL)						Haz.20	Tem.20	Ağu.20
Merkezi Yönetim								
İç Borç Stoku	440,1	468,6	535,4	586,1	755,1	983,9	1046,7	1098,5
Dış Borç Stoku	238,1	291,3	341,0	481,0	573,8	657,4	674,4	711,9
Toplam Borç Stoku	678,2	760,0	876,5	1067,1	1328,8	1641,3	1721,1	1810,4
Genel Yönetim						19.Ç4	20.Ç1	20.Ç2
AB Tanımlı Borç Stoku	643,3	735,4	878,3	1134,0	1404,2	1404,6	1554,9	1767,6
AB Tanımlı Borç Stoku / GSYH(%)	27,5	28,2	28,2	30,4	32,8	32,5	34,8	39,4
BANKACILIK SEKTÖRÜ (milyar TL)						Ağu.20	Ağu.20	Eyl.20
Krediler	1.484,3	1.733,6	2.097,3	2.393,1	2.654,4	3.480,1	3.480,1	3.553,5
İhracat Kredileri	115,4	140,7	174,2	245,7	274,7	358,9	358,9	363,4
Türk Eximbank İhracat Kredileri	43,2	61,6	80,3	129,5	142,9	176,0	176,0	180,6
Türk Eximbank'ın Payı (%)	37,4	43,8	46,1	52,7	52,0	49,0	49,0	49,7
SYR (%)	15,6	15,6	16,8	17,3	18,4	19,28	19,28	19,42
TGA (%)	3,1	3,2	3,0	3,9	5,4	4,14	4,14	4,06